

KLASA: UP/I-344-02/21-06/01

URBROJ: 376-06-21-09

Zagreb, 21. listopada 2021.

Na temelju članka 8. stavka 1. točke 6. te članka 10. stavka 1. Zakona o poštanskim uslugama (NN br. 144/12, 153/13, 78/15 i 110/19), u postupku utvrđivanja naknade nepravednog financijskog opterećenja davatelja univerzalne usluge, pokrenutom na zahtjev HP-Hrvatske pošte d.d., Zagreb Jurišićeva 13, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti na sjednici održanoj 21. listopada 2021. donosi

ODLUKU

Utvrđuje se iznos od 95.056.342,00 kn (devedeset i pet milijuna pedeset šest tisuća i tristo četrdeset i dvije kune), koji predstavlja nepravedno financijsko opterećenje u 2020. za davatelja univerzalne usluge HP-Hrvatska pošta d.d., Zagreb, Jurišićeva 13.

O b r a z l o ž e n j e

Davatelj univerzalne usluge HP-Hrvatska pošta d.d., Zagreb, Jurišićeva 13 (dalje: HP) podnio je 30. lipnja 2021. Hrvatskoj regulatornoj agenciji za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) Zahtjev za naknadom troškova univerzalne usluge koji predstavljaju nepravedno financijsko opterećenje u 2020. (dalje: Zahtjev). Uz Zahtjev je priložen godišnji revidirani financijski izvještaj za 2020., te izračun iznosa neto troška za 2020., u skladu s člankom 49. stavcima 1. i 2. Zakona o poštanskim uslugama (NN br. 144/12, 153/13, 78/15 i 110/19; dalje: ZPU).

HP u dostavljenom Zahtjevu navodi da mu obveza pružanja univerzalne usluge predstavlja nepravedno financijsko opterećenje u vidu obveze pružanja usluga pod drugačijim uvjetima od uobičajenih tržišnih uvjeta.

U svojem Zahtjevu HP je opisao način poslovanja koji bi se primijenio u slučaju kada ne bi imao obvezu pružanja univerzalne usluge. Pretpostavke korištene u scenariju bez obveze pružanja univerzalne usluge prikazane su kao komercijalni scenarij, koji se temelji na promjenama u sljedećim operativnim parametrima: (i) gustoći pristupnih točaka za prijam poštanskih pošiljaka, (ii) učestalosti dostave poštanskih pošiljaka i (iii) poštanskim uslugama bez naplate za slijepe osobe.

HP navodi kako bi u komercijalnom scenariju došlo do smanjenja gustoće pristupnih točaka te do smanjenja učestalosti dostave što bi uzrokovalo daljnje promjene u području prijevoza, usmjeravanja te povezanih administrativnih troškova. Prema navodima HP-a, navedene promjene utjecale bi na smanjenje poslovnih rashoda, ali i na smanjenje prihoda od univerzalne usluge i drugih usluga.

Temeljem revidiranih financijskih izvještaja za 2020., HP je u komercijalnom scenariju prikazao utjecaj promjena koje bi nastupile u odnosu na rashode i prihode. Prema izračunu HP-a, u situaciji

bez obveze pružanja univerzalne usluge, odnosno u situaciji poslovanja pod tržišnim uvjetima, njegovi rashodi u 2020. bili bi manji za [REDACTED] kn. Posljedično, ukupni rashodi HP-a u komercijalnom scenariju iznosili bi [REDACTED] kn.

	Troškovi u USO scenariju	Smanjenje troškova u komercijalnom scenariju	Troškovi u komercijalnom scenariju	% promjene
Prijam (aktivnosti na šalteru)	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Dostava	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Prijevoz	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Usmjeravanje	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Strukturne aktivnosti (overhead)	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Financijski rashodi	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Međunarodni obračun	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Ukupno	1.722.109.862,00	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Iako je komercijalni scenarij pripremljen uz pretpostavku dugoročno održivog poslovanja, određeni poslovni prihodi HP-a bili bi trajno izgubljeni zbog smanjenja gustoće pristupnih točaka te smanjene učestalosti dostave u komercijalnom scenariju. Temeljem izrađenog izračuna, prihodi HP-a u poslovanju bez obveze obavljanja univerzalne usluge umanjili bi se za [REDACTED] kn. Posljedično, ukupni prihodi HP-a prema komercijalnom scenariju iznosili bi [REDACTED] kn.

	Prihodi u USO scenariju	Gustoća pristupnih točaka	Učestalost dostave	Ostalo	Prihodi u komercijalnom scenariju	% promjene
Poštanske usluge	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]		[REDACTED]	[REDACTED]
Prioritetne pismovne pošiljke	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]		[REDACTED]	[REDACTED]
Ekspres usluge	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]		[REDACTED]	[REDACTED]
Financijske usluge	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]		[REDACTED]	[REDACTED]
Maloprodaja	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]		[REDACTED]	[REDACTED]
Ostalo	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
Ukupno	1.766.632.264,00	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Nadalje, u skladu s važećim propisima i Naputkom o izračunu i naknadi neto troška univerzalne usluge i procjene nepravednog financijskog opterećenja HAKOM-a od 31. kolovoza 2015. (dalje: Naputak), KLASA: 344-02/14-06/01; URBROJ: 376-11-15-5, HP je izračunao tržišne koristi koje proizlaze iz pružanja univerzalne usluge, a koje iznose [REDACTED] kn. Za navedenu ukupnu vrijednost tržišnih koristi umanjen je iznos dobiven izračunom razlike optimiziranih troškova i umanjenih prihoda u komercijalnom scenariju. U ukupni neto trošak univerzalne usluge uključena je i odgovarajuća dobit definirana kao poštena stopa povrata (WACC) na angažirani kapital, izračunata kao razlika u potrebnim investicijama u imovinu, u situaciji poslovanja s obvezom obavljanja univerzalne usluge i u komercijalnom scenariju, u ukupnom iznosu od [REDACTED] kn.

Zaključno, razlika u financijskom rezultatu HP-a s obvezom obavljanja univerzalne usluge i bez te obveze bila bi 108.762.823,00 kn, što je prema izračunu HP-a, iznos neto troška univerzalne usluge za 2020..

Referenca na Naputak		Δ Troškovi	Δ Prihodi	Δ Utjecaj
CNCi	Gustoća pristupnih točaka			
DNCi	Učestalost dostave			
	Zemljopisna pokrivenost			
STC	Prijevoz i usmjeravanje			
OHC	Administrativni troškovi			
	Međunarodni obračun			
FSR	Besplatne usluge za slijepe osobe			
Δ Utjecaj				
MB	Tržišne koristi			
Profit	Odgovarajuća dobit			
NCUS		Σ Neto trošak univerzalne usluge		108.762.823,00

Provjera dostavljenog izračuna neto troška HP-a:

Radi provjere utemeljenosti izračuna dostavljenog uz Zahtjev HP-a, HAKOM je angažirao vanjskog revizora BDO CROATIA d.o.o., Zagreb (dalje: BDO), u cilju provođenja postupka provjere iznosa izračuna neto troška. Uz navedeno, u razdoblju od 2. rujna do 1. listopada 2021. održan je niz radionica s predstavnicima HAKOM-a, BDO-a i HP-a, na kojima su provjeravani svi elementi izračuna s posebnim naglaskom na korištene pretpostavke u komercijalnom scenariju, koje se prvenstveno odnose na gustoću pristupnih točaka, učestalost dostave, tržišne koristi i odgovarajuću dobit.

Na temelju dostavljenih podataka i održanih radionica s predstavnicima HP-a, BDO je 12. listopada 2021. dostavio HAKOM-u zaključno Izvješće s neovisnim izražavanjem uvjerenja o Komercijalnom scenariju i izračunu neto troška za 2020. (dalje: Izvješće).

Iz dostavljenog Izvješća utvrđeno je da izračun neto troška treba izmijeniti u određenim elementima. Konkretno, utvrđeno je sljedeće:

1. Ušteda uslijed promjene u gustoći pristupnih točaka za prijam poštanskih pošiljaka

HP je u komercijalnom scenariju predvidio poslovanje putem 651 poštanskog ureda (dalje: PU), uključujući i strateške PU, odnosno zatvaranje 364 PU. Posljedično, predviđeno je smanjenje razine prihoda kao i pojedinih rashoda koji nastaju radi pružanja univerzalne usluge. Na temelju provedene analize ekonomske isplativosti te imajući u vidu razliku između novčanih i nenovčanih izdataka, veličine pojedinih PU te lokacije i pokrivenosti teritorija Republike Hrvatske, bilo je nužno korigirati izračun neto troška za 19 PU kako slijedi:

	Izračun HP-a	Korigirani izračun	Razlika
Otvoreni PU u komercijalnom scenariju	587	606	19
Zatvoreni PU u komercijalnom scenariju	364	345	-19
Strateški PU u komercijalnom scenariju	64	64	0
Ukupno PU	1.015	1.015	0

Ova korekcija utjecala je na izračun neto troška na sljedeći način:

Opis	Izračun HP-a	Korigirani izračun	Učinak na neto trošak
	HRK	HRK	HRK
Troškovi zatvorenih PU			
Povećanje troškova u drugim PU-ima			
Ostali operativni troškovi			
Smanjenje prihoda			
Ukupno			

Na temelju navedenog, neto trošak je umanjen za [REDACTED] kn.

2. Uštede uslijed promjena u učestalosti dostave poštanskih pošiljaka

HP je u komercijalnom scenariju predvidio smanjenje učestalosti dostave na način da bi petodnevnu dostavu pošiljaka zadržao samo na područjima velikih gradova. Dostava pošiljaka na svim drugim područjima, koja je sada organizirana pet dana u tjednu, u komercijalnom scenariju prikazana je kroz organizaciju dostave svaki drugi dan, a dostava na postojećim područjima izuzetim od petodnevne dostave bila bi organizirana najviše jednom tjedno. Uvidom u izračun, ustanovljeno je da je HP na pojedinim troškovnim pozicijama uključio i troškove koji se ne odnose na dostavu u komercijalnom scenariju što ima slijedeće implikacije po izračun:

	Izračun HP-a	Korigirani izračun	Razlika
Troškovi osoblja			
Troškovi povezani s brojem vozila			
Troškovi povezani s prijeđenim kilometrima			
Ostali troškovi dostave			
Smanjenje prihoda			

Na temelju navedenog, neto trošak je umanjen za [REDACTED] kn.

3. Zbog promjena u dijelu gustoće pristupnih točaka i učestalosti dostave potrebno je korigirati iznose:

- (i) Promjene u uštedama administrativnih troškova - HP u komercijalnom scenariju u segmentu smanjenja administrativnih troškova za grupe troškova vezano uz uštede po područjima održavanja nije koristio adekvatne ključeve. Konkretno, korišten je isti ključ postotnog umanjenja PU-a izračunat na razini cijelog HP-a umjesto da se koristilo postotno umanjenja PU-a po pojedinim Grupama područja (dalje: GP). Za troškove vezane uz smanjenje aktivnosti Unosnih centara adekvatan ključ nije smanjenje broja PU-a, već smanjenje finansijskih prihoda po GP-ovima.
- (ii) Segment međunarodnog obračuna i prijevoza i sortiranja - utvrđeno je da je sukladno povećanju broja otvorenih PU-a potrebno povećati i broj vozila na prvoj transportnoj razini za osam lako dostavnih vozila.

	Izračun HP-a	Korigirani izračun	Razlika
Administrativni troškovi (overhead)			
Međunarodni obračun			
Prijevoz i sortiranje			

Na temelju navedenog, neto trošak je umanjen za XXXXXXXXXX kn.

4. Tržišne koristi koje proizlaze iz pružanja univerzalne usluge:

HP je u komercijalnom scenariju pretpostavio povećani korporativni ugled i vrijednost brenda na razini 30% ukupnih troškova marketinga. U bazu za izračun ukalkuliran je i povećan broj otvorenih PU-a koji doprinose prepoznatljivosti društva te je izračun korigiran kako slijedi:

	Izračun HP-a	Korigirani izračun	Razlika
Povećani učinak reklamiranja			

5. Odgovarajuća dobit

HP je u komercijalnom scenariju izračunao odgovarajuću dobit na način da se odgovarajuća dobit obračuna na smanjenje imovine u postotku koji odgovara smanjenju broja PU-a. Takav izračun se smatra neprimjerenim te je traženo da se kao osnova za smanjenje izračuna uzme što je moguće točnija vrijednost imovine u zatvorenim PU-ima, budući da su mahom zatvarani manji PU-i s manjom vrijednošću imovine. Navedena promjena uz pretpostavljeni WACC od 9,10% umanjuje odgovarajuću dobit kako slijedi:

	Izračun HP-a	Korigirani izračun	Razlika
Odgovarajuća dobit			

Na temelju gore navedenih stavki početni traženi iznos od 108.762.823,00 kn umanjen je za ukupno 13.706.482,00 kn, što rezultira konačno utvrđenim iznosom nepravednog financijskog opterećenja od 95.056.342,00 kn, kako je prikazano u nastavku:

Referenca na Naputak		Δ Troškovi	Δ Prihodi	Δ Utjecaj
CNCi	Gustoća pristupnih točaka			
DNCi	Učestalost dostave			
	Zemljopisna pokrivenost			
STC	Prijevoz i usmjeravanje			
OHC	Administrativni troškovi			
	Međunarodni obračun			
FSR	Besplatne usluge za slijepe osobe			
	Δ Utjecaj			
MB	Tržišne koristi			
Profit	Odgovarajuća dobit			
NCUS	Σ Neto trošak univerzalne usluge			95.056.342,00

Procjena nepravednog financijskog opterećenja:

Nakon što je sukladno prethodno opisanom postupku utvrđen iznos neto troška univerzalne usluge, HAKOM je pokrenuo postupak procjene nepravednog financijskog opterećenja za davatelja univerzalne usluge. Naime, u ovom postupku treba procijeniti predstavlja li neto trošak univerzalne usluge nepravedno financijsko opterećenje sukladno točki 5. Naputka i to:

- a) sastoji li se neto trošak univerzalne usluge isključivo od dokazivih i ekonomski prihvatljivih troškova;
- b) je li vrijednost neto troška univerzalne usluge, izračunata u skladu s načelima iznesenim u Naputku, pozitivna;
- c) premašuje li neto trošak univerzalne usluge 1% ukupnih troškova davatelja univerzalne usluge;
- d) predstavlja li neto trošak univerzalne usluge za davatelja univerzalne usluge značajan udio dobiti prije oporezivanja;
- e) je li EBITDA marža davatelja univerzalne usluge za 5% ili više, niža od EBITDA marže tri najveća davatelja poštanskih usluga prisutnih na tržištu. Izračun se temelji na dokazivim i ekonomski prihvatljivim informacijama iz računovodstvenih dokaza davatelja univerzalne usluge i drugih davatelja poštanskih usluga;
- f) bi li davatelj univerzalne usluge koji je financijsku godinu završio s gubitkom, ostvario dobit ukoliko bi mu neto trošak univerzalne usluge bio kompenziran.

Sukladno točki 5. stavak 3. Naputka, u postupku procjene nepravednog financijskog opterećenja utvrđeno je sljedeće:

- u odnosu na prvi kriterij, iz Izvješća proizlazi da se neto trošak univerzalne usluge temelji na revidiranim regulatornim financijskim izvještajima koji su izvedeni iz revidiranih godišnjih financijskih izvještaja HP-a, te na izračunima izvedenim iz pretpostavki u skladu s Naputkom, iz čega proizlazi da se neto trošak univerzalne usluge sastoji isključivo od dokazivih i ekonomski prihvatljivih troškova.
- u odnosu na drugi kriterij, vrijednost neto troška smatra se pozitivnom kada su nematerijalne koristi od pružanja univerzalne usluge niže od iznosa neto troška davatelja univerzalne usluge prije umanjivanja za nematerijalne koristi. Naime, revidirani iznos neto troška je pozitivan te iznosi 95.056.342,00 kn.
- u odnosu na treći kriterij, na temelju revidiranog regulatornog izvještaja HP-a za 2020. godinu ukupni troškovi poslovanja iznose 1.722.109.862,00 kn, dok iz Izvješća proizlazi da neto trošak HP-a za isto razdoblje iznosi 95.056.342,00 kn. Slijedom navedenog, razvidno je da neto trošak HP-a premašuje 1% njegovih ukupnih troškova poslovanja, te iznosi 5,9%, čime je ispunjen treći kriterij.
- u odnosu na četvrti kriterij, ukoliko se izuzme prihod od nepravednog financijskog opterećenja za 2019. godinu iz dobiti prije oporezivanja HP-a za 2020. godinu, HP bi poslovnu godinu završio s gubitkom. Slijedom navedenog, razvidno je da iznos neto troška za davatelja univerzalne usluge predstavlja značajan udio u dobiti prije oporezivanja, čime je ispunjen četvrti kriterij.

- u odnosu na peti kriterij, na temelju revidiranog financijskog izvještaja HP-a za 2020. godinu i revidiranih financijskih izvještaja 3 najveća davatelja poštanskih usluga, EBITDA marža HP-a je za 10,25% niža od EBITDA marže 3 najveća davatelja poštanskih usluga prisutnih na tržištu, odnosno za 6,91% niža od prosjeka EBITDA marže 3 najveća davatelja poštanskih usluga prisutnih na tržištu, čime je ispunjen peti kriterij.
- u odnosu na šesti kriterij, ukoliko se izuzme prihod od nepravednog financijskog opterećenja za 2019. godinu iz ukupnih prihoda za 2020. godinu, HP bi poslovnu godinu završio s gubitkom čime je ispunjen i šesti kriterij.

Sukladno Naputku potrebno je minimalno ispuniti četiri od šest kriterija da bi se cijeli iznos neto troška mogao smatrati nepravednim financijskim opterećenjem. S obzirom da je u ovom postupku utvrđeno da je ispunjeno svih šest kriterija, te nepravedno financijsko opterećenje HP-a, kao davatelja univerzalne usluge, iznosi 95.056.342,00 kn.

Imajući u vidu navedeno, odlučeno je kao u izreci ove odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen

Dostaviti:

1. HP-Hrvatska pošta d.d., Jurišićeva 13, 10000 Zagreb - osobna dostava
2. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Prisavlje 14, 10001 Zagreb - na znanje, osobna dostava
3. U spis

